

V Bruseli 27. mája 2021
(OR. en)

9091/21

JAI 628
COPEN 244
FREMP 146

POZNÁMKA

Od:	Predsedníctvo
Komu:	Rada
Predmet:	Kľúčové aspekty prokuratúry aj vo vzťahu k justičnej spolupráci v trestných veciach

Delegáciám v prílohe zasielame dokument predsedníctva na uvedenú tému na účely rokovania ministrov spravodlivosti na zasadnutí Rady SVV 7. a 8. júna 2021.

Kľúčové aspekty prokuratúry aj vo vzťahu k justičnej spolupráci v trestných veciach

Úvod

Prokuratúry majú kľúčový význam pre zachovanie zásad právneho štátu nielen v národnom kontexte, ale v čoraz väčšej miere aj na úrovni EÚ.

Medzinárodné spoločenstvo uznalo dôležitosť funkcie prokurátorov napríklad v usmerneniach OSN o úlohe prokurátorov z roku 1990 a v odporúčaní Rady Európy z roku 2000 o úlohe prokuratúry v systéme trestnej justície.

Bolo by preto užitočné, keby sa touto otázkou zaoberala Rada dôkladnejšie v rámci dialógu o otázkach právneho štátu súvisiacich s oblasťou justície.

Význam dobre fungujúcich prokuratúr pre EÚ

Prokuratúry sú dôležité najmä pre správne fungovanie systému trestnej justície a pre účinné stíhanie a justičnú spoluprácu v trestných veciach medzi členskými štátmi. Sú nevyhnutné pre účinné vykonávanie trestného práva Európskej únie. Boj proti trestnej činnosti vrátane cezhraničnej a organizovanej trestnej činnosti, hospodárskym a finančným trestným činom, ako je legalizácia príjmov z trestnej činnosti a korupcia, závisí práve od dobre fungujúcich vnútroštátnych prokuratúr.

Súdny dvor Európskej únie tvorí dôležitú judikatúru súvisiacu s prokuratúrou, najmä v súvislosti s justičnou spoluprácou členských štátov v trestných veciach na základe európskeho zatykača, prvého právneho nástroja, pri ktorom sa uplatnila zásada vzájomného uznávania súdnych rozhodnutí. Ak sa má prokurátor považovať za justičný orgán príslušný na vydávanie a vykonávanie európskeho zatykača, musí byť podľa Súdneho dvora nezávislý od výkonnej moci. Musí tiež vykonávať svoje právomoci na základe postupu, ktorý zodpovedá požiadavkám účinnej právnej ochrany.

Orgány Rady Európy okrem toho stanovili príslušné európske normy, pokiaľ ide o úlohu prokuratúry v systéme trestnej justície, ako aj jej nezávislosť a zodpovednosť. V tejto súvislosti je relevantná aj judikatúra Európskeho súdu pre ľudské práva.

Výzvy pre dobre fungujúce prokuratúry

Vnútroštátne prokuratúry v EÚ sa organizačne líšia. Hoci v EÚ neexistuje jednotný model inštitucionálneho usporiadania prokuratúry, vymenúvania a odvolávania prokurátorov či disciplinárnych konaní proti nim na rôznych úrovniach, sú potrebné inštitucionálne záruky, aby mohli prokurátori plniť svoje pracovné povinnosti a úlohy za adekvátnych právnych a organizačných podmienok a bez zásahov zvonka.

Komisia v správe o právnom štáte za rok 2020 konštatuje rastúcu tendenciu smerujúcu k nezávislejšej prokuratúre. Aj Európska komisia pre demokraciu prostredníctvom práva (Benátska komisia) vo svojom zozname kritérií právneho štátu uvádza, že „je potrebné zabezpečiť dostatočnú autonómiu na ochranu orgánov prokuratúry pred neprimeraným politickým vplyvom“.

Pandémia COVID-19 poukázala na výzvy, ktorým čelí prokuratúra, a upozornila na dôležitosť digitalizovanej justície. Táto bezprecedentná situácia ešte viac posilnila potrebu zavedenia vhodných nástrojov a infraštruktúry, ktoré prokuratúre umožnia diaľkovú komunikáciu a bezpečný diaľkový prístup na pracovisko. Adekvátne infraštruktúra a vybavenie sú potrebné aj na bezpečnú elektronickú komunikáciu medzi súdmi, prokuratúrami, právnikmi a právnymi inštitúciami. Informačné a komunikačné technológie významnou mierou podporujú prácu justičných orgánov a môžu výrazne prispieť k zvýšeniu kvality justičných systémov.

Napokon, ak majú byť justičné systémy efektívne, potrebujú mať dostatočné ľudské a finančné zdroje. V niekoľkých členských štátoch zápasí justičný systém s obmedzenými zdrojmi. Hospodársky a sociálny dosah krízy spôsobenej pandémiou COVID-19 vyzdvihol potrebu odolnejšieho justičného systému, keďže sa okrem iného počíta s rastúcim nápadom.

Otázky pre ministrov

Je v spoločnom záujme, aby sa ministri spravodlivosti angažovali v tejto otázke v rámci Rady a aby začali uvažovať nad možnými spôsobmi, ako zvládnuť aktuálne a budúce výzvy. Začiatkom ďalších a cielenejších diskusií by mohla byť výmena názorov o prokuratúrach. Ako základ pre konkrétnejšiu diskusiu na túto tému by sa dali využiť pripravovaný porovnávací prehľad EÚ v oblasti justície a správa o právnom štáte z roku 2021.

V súvislosti s dialógom o témach právneho štátu súvisiacich s justíciou by si ministri spravodlivosti mohli vymeniť názory na tieto otázky:

- *Čo podľa Vás predstavuje hlavné výzvy pre dobre fungujúcu prokuratúru?*
- *Ako by ešte mohli ministri spravodlivosti v Rade SVV prehĺbiť diskusiu na túto tému?*
